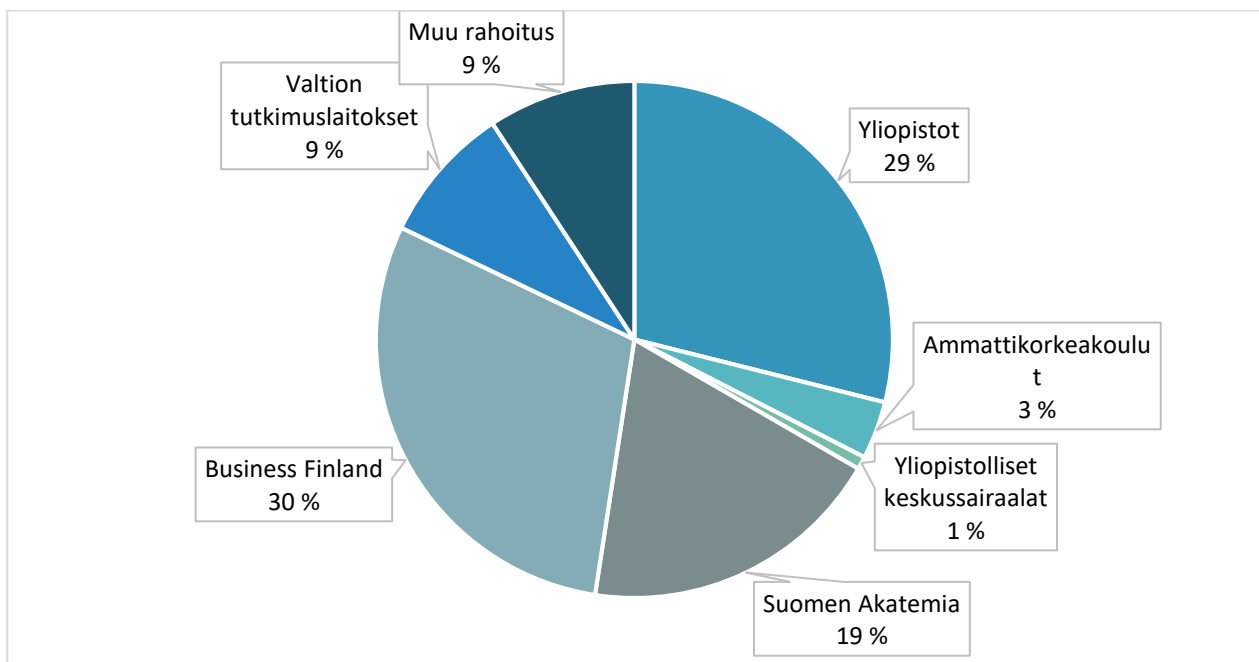

Valtion ja julkinen T&K-rahoitus

1. Valtion T&K-rahoitus

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksella tarkoitetaan valtion talousarviossa tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettuja määrärahoja ja myöntämisvaltuuksia eli aikeita käyttää rahaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkiseen rahoitukseen sisältyvät ministeriöiden, valtion virastojen ja laitosten käyttöön kohdennetut t&k-varat sekä valtionavut. Valtion liikelaitosten ja kuntien kehittämistyö ei ole laskelmissa mukana.

Valtiosektoriin luetaan valtion hallinto, yliopistot, Kansaneläkelaitos, valtion liikelaitokset ja sosiaaliturvarahastot. Alla olevassa kuvassa on eriteltyä organisaatioittain valtion t&k-rahoituksen jakauma vuoden 2022 talousarviossa Tilastokeskuksen arvion mukaan.

Kuva 1. Valtion t&k-rahoitus organisaatioittain vuoden 2022 talousarviossa. Lähde: Tilastokeskus, t&k-rahoitus valtion talousarviossa

Valtion t&k-rahoitukseen kohdennetaan rahoitusta monilta eri momenteilta ja useimmiten vain osa momentin rahoituksesta. Taulukossa 1 on listattuna vuoden 2022 talousarvion momentteja, joilta t&k-toimintaan kohdentuu rahoitusta. T&k-rahoituksen osuus momentin koko rahoituksesta vaihtelee vuosittain. Tilastokeskus kokoaa tiedot osin myös organisaatioille lähetettävään kyselyyn pohjautuen, joten momenttilista ei ole täysin kattava.

Taulukko 1. Valtion vuoden 2022 talousarvion momentit, joilta t&k-toimintaan kohdennetaan rahoitusta (lista ei ole täysin kattava).
Lähde: Tilastokeskus, valtion vuoden 2022 talousarvio

Organisaatio/ Momentti	TA2022 M€ (arvio)
Yliopistot	722
29.40.20 Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	
29.40.50 Valtion rahoitus yliopistojen toimintaan	
Ammattikorkeakoulut	90
29.40.20 Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	
29.40.55 Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan	
Yliopistolliset keskussairaalat	20
33.60.32 Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoi- seen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimuk- seen	
Suomen Akatemia	477
29.40.01 Suomen Akatemian toimintamenot	12
29.40 Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	390,5*
29.40.54 Strateginen tutkimusrahoitusvaltuus	55,6
29.40.66 Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille	
Business Finland	741
32.01.05 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintame- not	28
32.20.40 TKI-toiminnan tukeminen, valtuus	481*
32.20.46 Laivanrakennuksen innovaatiotuki	15*
32.20.83 Lainat TKI-toimintaan, valtuus (pl. häiriölainavaltuus)	140*
Valtion tutkimuslaitokset	216
21.30.01 Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot	
28.30.02 Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot	
30.01.05 Luonnonvarakeskuksen toimintamenot	
30.20.01 Ruokaviraston toimintamenot	
30.70.01 Maanmittauslaitoksen toimintamenot	
31.01.04 Ilmatieteen laitoksen toimintamenot	
32.01.04 Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot	
32.01.41 Erytisavustus VTT:n tutkimusinfrastruktuuriin, valtuus	
32.01.49 Valtionavustus VTT:n toimintaan	
33.02.03 Säteilyturvakeskuksen toimintamenot	
33.03.04 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot	
33.03.50 Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan	
35.01.04 Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot	
Muu rahoitus	231
ministeriöiden toimintamenomomentit	
ministeriöiden tuottavuusmäärärahamomentit	
virastojen toimintamenomomentit (muutkin kuin tutkimuslaitokset)	
hallinnon kehittämisrahoitus	
kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	
23.01.22 Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta	

29.40.20 Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (mm. CSC:n osuus)	
30.01.22 Tutkimus ja kehittäminen	
32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	
Eri ministeriöillä myös määrääkäsia määrärahoja tutkimukseen ja kehittämiseen	
Valtion t&k-rahoitus yhteensä	2497

*Lisäksi käytettävissä edellisenä vuonna käyttämättä jäänyttä valtuutta

2. Valtion rahoituksen ulkopuolelle jäävä muu julkinen rahoitus

Julkiseen sektoriin kuuluvat valtio ja kunnat. Valtiosektoriin luetaan valtion hallinto, yliopistot, Kansaneläkelaitos, valtion liikelaitokset ja sosiaaliturvarahastot. **Kuntiin ja kuntayhtymiin luetaan kunnan hallinto, kunnallinen koululaitos, kuntien ja kuntayhtymien palvelulaitokset ja toimipaikat, jotka eivät ole yhtiömuotoisia, kuten terveyskeskukset, sairaalat, päiväkodit sekä kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset.** https://www.stat.fi/meta/kas/julkinen_sektor.html

Vuoden 2020 t&k-menoista valtio rahoitti 28%, kunnat ja kuntayhtymät 1,2 % ja yksityinen voittoa tavoittelematon sektori (YVT) 1,7 % (julkinen ja YVT sektori yhteensä 31%). Lisäksi EU ja kansainväliset järjestöt rahoittivat 4,4% ja korkeakoulusektori 0,6% t&k-menoista. Yritysten osuus t&k-menojen rahoituksesta oli 64% (ml. oman yrityskonsernin ulkomaisten yksiköiden sekä ulkomaisten yritysten rahoitus).

YVT-sektorilla t&k-toimintaa rahoittavat pääasiassa rahastot ja säätiöt. Vuoden 2020 t&k-menoista kotimaiset rahastot ja säätiöt rahoittivat 98 milj. euroa Tilastokeskuksen tilastojen mukaan. Suurimpia t&k-toimintaa rahoittavia säätiöitä ovat Jane ja Aatos Erkon säätiö, Koneen Säätiö, Sigfrid Juseliuksen säätiö, Stiftelsen för Åbo Akademi sekä Jenny ja Antti Wihurin säätiö.

3. Julkisen rahoituksen 1.33 % tavoite ja valtion T&K-rahoituksen 1.2 % tavoite

Julkisen sektorin osuus 4 % t&k-intensiteettitavoitteesta on kolmannes eli 1,33 %. Osuus kumpuaa alun perin EU:n vuonna 2002 asettamista ns. *Barcelonan tavoitteista*, joiden mukaan t&k-menoista 2/3 pitäisi tulla yksityiseltä sektorilta ja loput 1/3 julkiselta. Julkisesta t&k-rahoituksesta valtaosa, 90 %, on valtion rahoitusta. Jos tavoitteena on säilyttää valtion osuus julkisesta rahoituksesta (ml. yksityinen voittoa tavoittelemattoman sektori YVT) samana, valtion t&k-rahoituksen tulisi olla 1,2 % BKT:sta v.2030. Julkisen sektorin 1/3 osuus on ollut voimassa jo pitkään, lähtien jo 2000-luvun puolivälistä, jolloin pääministeri Matti Vanhasen hallitus asetti ensimmäisen kerran 4 prosentin t&k-intensiteettitavoitteen. Julkisen sektorin 1/3 osuus on vahvistettu politiikkaa suuntaavissa asiakirjoissa, muun muassa tutkimus- ja innovaationeuvoston linjauksissa.

4. Määrärahat ja valtuudet -määrittelyt

T&K-menot budjetoidaan joko valtuuksina, kiinteinä määrärahoina tai 2- tai 3-vuotisia siirtomäärärahoina. Valtuusmenettelyssä voidaan budjetointivuonna sitoutua menoihin, joista aiheutuu menoja eli määrärahatarpeita myöhemmin vuosina. Valtuuksina budjetoidaan mm. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat sekä strateginen tutkimusrahoitus sekä Business Finlandin avustukset ja lainat TKI-toimintaan. Valtion rahoitus t&k-toimintaan –tilastoon lasketaan tilastovuonna näillä momenteilla käytettävissä olevat valtuudet (ml. edellisenä vuonna käyttämättä jääneet valtuudet, jotka käytettävissä tilastovuonna) sekä muiden momenttien siirtomäärärahat ja kiinteät määrärahat.

Business Finland ja Suomen Akatemia voivat tehdä rahoituspäätöksiä käytettävissä olevan myöntövaltuuden puitteissa. Valtuuden käytöstä aiheutuvat määrärahatarpeet budjetoidaan sitten arviomäärärahoina tulevien vuosien talousarvioihin. Esimerkiksi Business Finlandin valtuuksien käytöstä aiheutuvat maksatukset voivat jaksottua 5 vuodelle ja Suomen Akatemian 7 vuodelle. Valtuusmenettely mahdollistaa sitoutumisen varainhoitovuotta pitempiin sitoumuksiin ja on siten poikkeus talousarvion vuotoisuusperiaatteesta. Valtuudet sitovat eduskuntaa myöhempiä talousarvioita päätettäessä.

Esimerkkilaskelma 100 milj. euron T&K-menojen lisäyksen määräraha vaikutuksista eri kohteissa. Suomen Akatemian ja Business Finlandin osalta budjetointi tapahtuu valtuutena ja sektoritutkimuslaitosten siirtomäärärahana.

	maksatusten jakaantuminen eri vuosille	pysyvä korotus	määräraha vaikutus						
			v. 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Suomen Akatemia	7 vuodelle	100	5,0	27,0	54,0	79,0	95,0	99,0	100,0
Business Finland	5 vuodelle	100	18,0	52,0	77,0	89,0	100,0	100,0	100,0
Sektoritutkimuslaitokset	koko summa heti	100	100	100	100	100	100	100	100

Siirtomäärärahaa saa käyttää usean vuoden aikana, eli esimerkiksi vuodelle 2022 budjetoitava 3-vuotinen siirtomääräraha on käytettävissä vuosina 2022-2024. Esimerkiksi valtionrahoitus yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen toimintaan budjetoidaan 2-vuotisena siirtomäärärahana.